

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 6. juni 2019

Sag 33/2019

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Christian Andreasen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Færøerne den 3. marts 2017 og af Østre Landsrets 5. afdeling den 22. august 2018.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Kurt Rasmussen og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

T og vidnerne A, B og C afgav følgende forklaringer under sagens behandling ved Retten på Færøerne.

T har forklaret, at han den 4. april 2015 var alene hjemme om aftenen. Han havde brug for at komme til Landssygehuset på grund af hjerteproblemer, så han kørte hen til B og bad ham køre sig. På vej tilbage var der en modkørende bil, og der skete noget, som gjorde, at hans sidespejl blev vippet ind. Det var ud for As adresse, så han gik ud fra, at han havde ramt hans

bil. Han fortsatte 50-80 meter længere frem og parkerede. Sidespejlet var ødelagt på hans bil. Han gik tilbage mod As hus. Han så ikke noget på vejen eller på bilerne, som kunne forklare, hvad der var sket. Han bad A komme med ud at lede. Ingen af dem fandt noget. Det var ret mørkt på stedet.

Der gik omkring 20 minutter fra episoden med spejlet til B hentede ham. Han tog 6 øl med, som han drak på turen til og fra Tórshavn. Han havde ikke drukket noget inden turen. Han drak også nogle øl efter turen. Politiet kom ved 9-tiden om morgenen.

A har forklaret, at han havde siddet og hygget sig med nogle gæster om aftenen. Han havde fået lidt at drikke. Tiltalte kom ind til ham. Tiltalte virkede ved siden af sig selv og også lidt bange. Han var anderledes, end han plejede at være. Tiltalte bad ham komme med ud at kigge, fordi tiltalte måske havde ramt en bil. Spejlet på tiltaltes bil var ødelagt. De ledte fra vidnets adresse og ca. 100 meter ned ad vejen. De fandt ikke spor af, at tiltalte havde ramt noget med spejlet.

Han kan godt huske, at han blev afhørt af politiet. Han går ud fra, at han havde gennemlæst forklaringen, inden han underskrev den. Det er rigtigt, at tiltalte var bange for, at han havde ramt noget, som han ikke vidste, hvad var. Han kunne ikke vurdere, om tiltalte havde drukket noget. Han havde selv drukket.

B har forklaret, at tiltalte vækkede ham sent om aftenen og bad ham køre sig til lægevagten. Aftalen blev, at tiltalte skulle køre hjem og pakke sine ting, og at vidnet derefter ville hente ham. Tiltalte stod udenfor, og hans bil holdt parkeret på _____, da vidnet hentede ham. De talte nærmest ikke sammen i bilen. Vidnet var irriteret over at være blevet vækket. Efter at have været på Landssygehuset kørte de til midtbyen i Tórshavn, fordi tiltalte ville have pizza. De var hjemme igen ca. kl. 05.30. Han spurgte ikke, hvorfor tiltalte ville køres, men gik ud fra, at det skyldtes tiltaltes hjerteproblemer. Han tror ikke, at tiltalte havde drukket, inden de kørte. Tiltalte plejer at stamme, når han har drukket, og det gjorde han ikke på turen. Tiltalte havde øl med i en pose. Tiltalte drak øl i bilen.

C har forklaret, at hun om aftenen den 4. april 2015 havde været på besøg hos nogle venner, og at hun ved 1- eller 2-tiden om natten spadserede hjem. Hun gik på _____ på vejbanen.

Der er ikke noget fortovt, og der var parkeret biler på begge sider. Hun havde en rød regnfrakke på. Hun stillede sig tæt op ad en parkeret bil, da hun kunne høre, at der kom en bil kørende i samme retning, som hun gik. Den kørte ikke specielt stærkt. Bilens sidespejl ramte hendes venstre arm, og hun blev slået forover, og hun ramte den parkerede bils sidespejl, så det blev slået ind. Bilen standsede ikke, men hun kunne se, at den bremsede et kort øjeblik, inden den fortsatte. Hun var chokeret. Hun gik nogle meter længere frem, hvor hun satte sig på en trappe og hvilede sig. Bilen kom ikke tilbage, og der kom heller ingen personer. Hun vil tro, at hun blev siddende mellem 1 og 7 minutter. Derefter gik hun videre.

Anbringender

T har anført navnlig, at landsretten har anvendt den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 1 og 3, forkert. De objektive betingelser for at anvende bestemmelserne er ikke opfyldt, og der foreligger hverken forsæt eller uagtsomhed.

Det fremgår af forarbejderne til § 16, stk. 1, 2. pkt., at færdselsuheld, hvor der kun er sket helt ubetydelig materiel skade, ikke er omfattet af bestemmelsen, dog under forudsætning af, at den, som har forvoldt skade, straks henvender sig til den, som har været udsat for skade. Færdselsuheldet skete på en smal vej, hvor der var næsten fuldstændigt mørkt. Han standsede det første sted, hvor det var praktisk muligt. Han var ikke klar over, at hans højre sidespejl havde ramt en fodgænger. Han har overholdt de forpligtelser, som fremgår af forarbejderne, idet han straks henvendte sig til andre personer for at finde ud af, hvad der var sket. Han gennemsøgte uheldsstedet sammen med vidnet A uden at finde spor efter en skade. De så ingen mennesker på stedet og konkluderede derfor begge, at det ikke var nødvendigt at tilkalde politiet. Det må være indlysende, at han ikke alene på grund af en skade på sit eget sidespejl havde pligt til at anmelde til politiet.

Han forlod uheldsstedet i god tro om, at der ikke var sket noget færdselsuheld, og at ingen personer havde været involveret. Hans bilrejse til Tórshavn var planlagt, før færdselsuheldet skete. Hans opførsel efter færdselsuheldet falder således helt uden for det, som er forudsat i forarbejderne til § 16, stk. 1, 2. pkt., om at forhindre, at spirituspåvirkede bilister flygter fra uheldsstedet.

Bestemmelsen i § 16, stk. 1, 2. pkt., er, når den sammenholdes med bestemmelsen i § 26, stk. 3, om pligt til at anmelde færdselsuheld til politiet, i strid med forbuddet mod selvinkriminering, jf. artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Han kan derfor ikke dømmes efter § 16, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen i § 26, stk. 3, må i øvrigt anses for selvstændigt at være i strid med selvinkrimineringsforbuddet.

Det fremgår af forarbejderne, at formålet med § 16, stk. 1, 2. pkt., er at forhindre, at spirituspåvirkede bilister forlader uheldsstedet uden at give sig til kende, og sammenholdt med § 26, stk. 3, skal bilisten også straks anmelde sig selv til politiet. Formålet er at hindre, at bilisten fjerner spor, således at politiets arbejde med at opklare forbrydelsen gøres lettere. Bestemmelsen indebærer, at den tiltalte reelt afskæres sit forsvar og fratages muligheden for straffrit at ændre og ødelægge beviser og fjerne spor, jf. straffelovens § 125. Desuden kriminaliserer bestemmelsen efterfølgende indtagelse af spiritus, som normalt er en straffri handling.

Menneskerettighedskonventionens artikel 6 har til formål at undgå brug af tvangsmidler over for personer, der kan risikere sigtelse i en straffesag. En sigtet kan således ikke pålægges en pligt til at anmelde sig selv. Når dette sammenholdes med en efterfølgende kriminalisering af en i øvrigt lovlig handling, alene med det formål at forhindre, at sigtede fjerner spor, er der tale om et klart brud på artikel 6. Der foreligger intet bevis for, at han var beruset, da uheldet skete.

De særlige færøske forhold, som begrundede indførelsen af § 16, stk. 1, 2. pkt., er ikke længere til stede. Den generelle samfundsholdning har ændret sig væsentligt. Det gamle mønster med indtagelse af spiritus i bil er helt forsvundet, og der er i dag ikke store kulturelle forskelle mellem Færøerne og Danmark, hvor der ikke gælder en tilsvarende bestemmelse.

Hvis Højesteret ikke tager påstanden om frifindelse til følge, bør der ske formildelse på grund af den lange sagsbehandlingstid. Uheldet skete den 5. april 2015, og der blev ikke rejst tiltale før den 11. august 2016. Retten på Færøernes dom er afsagt næsten 2 år efter uheldet. Han ankede dommen den 9. marts 2017, men ved en fejl fremsendte anklagemyndigheden først sagen til landsretten den 29. marts 2018. Der foreligger endvidere særlige formildende omstændigheder i og med, at han ikke flygtede fra stedet, men gav sig til kende og forsøgte sammen med andre at lede efter spor fra uheldet.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsretten med rette har anset forholdet som en overtrædelse af den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 1 og 3, og således ikke har anvendt reglerne forkert.

På baggrund af forarbejderne til § 16, stk. 1, 2. pkt., og da landsretten har fundet det bevist, at der var tale om et sammenstød af en ikke ubetydelig styrke, er der ikke tvivl om, at der i den foreliggende sag objektivt set er tale om et færdselsuheld som beskrevet i bestemmelserne. Landsretten har endvidere med rette fundet forholdet omfattet af § 26, stk. 1 og 3, idet T var indblandet i et færdselsuheld og undlod straks at standse, ligesom han undlod straks at anmelde forholdet til politiet. De synspunkter, T anfører til støtte for, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, er reelt udtryk for, at han er uenig i landsrettens vægtning af beviserne i sagen, som imidlertid ikke er genstand for Højesterets prøvelse. Landsrettens dom må opfattes således, at landsretten har fundet, at T i hvert fald burde have vidst, at der var tale om et sammenstød og dermed et færdselsuheld som nævnt i § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 1 og 3. Der er ikke grundlag for at antage, at landsretten derved har anvendt forsæts- eller uagtsomhedsbegrebet forkert.

Bestemmelserne i § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 3, indebærer ikke generelt selvinkriminering i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 6. Retten til ikke at udtale sig og forbuddet mod selvinkriminering betyder, at myndigheder som udgangspunkt ikke må benytte tvang over for en person, der er anklaget for en forbrydelse, for at fremskaffe oplysninger om forbrydelsen. Der er tale om et klart udgangspunkt, men ikke et absolut forbud, idet ikke enhver direkte tvang over for en anklaget vil udgøre en krænkelse. Ved vurderingen af, om anvendelsen af direkte tvang over for en anklaget udgør en krænkelse, skal der lægges vægt på karakteren og omfanget af den anvendte tvang for at fremskaffe beviser, eksistensen af retssikkerhedsgarantier i processen og anvendelsen af det tilvejebragte materiale, jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 29. juni 2007 i sagerne O'Halloran og Francis mod Storbritannien (nr. 15809/02 og 25624/02).

Bestemmelsen i § 26, stk. 3, er ikke møntet på strafferetlig forfølgning, men varetager derimod færdselssikkerhedsmæssige hensyn. Der vil ikke i samtlige sager, hvor en bilist er indblandet i et færdselsuheld, blive tale om et efterfølgende strafferetligt forløb. Der er alene tale

om en pligt til at anmelde færdselsuheldet, men ikke en pligt til at afgive nærmere oplysninger om uheldet som sådan. En samlet vurdering af den tvang, der følger af forpligtelsen i § 26, stk. 3, eksistensen af retssikkerhedsgarantier i en eventuelt videre proces og anvendelsen af det tilvejebragte materiale medfører, at bestemmelsen i sig selv ikke generelt er i strid med selvinkrimineringsforbuddet.

Heller ikke i den konkrete sag er der tale om selvinkriminering i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 6. Den tvang, der anvendes over for T i den foreliggende sag, er beskeden, idet manglende efterkommelse af anmeldelsespligten i § 26, stk. 3, alene straffes med bøde. Han ville i øvrigt næppe have haft pligt til at oplyse sit opholdssted.

Bestemmelsen i § 16, stk. 1, 2. pkt., er isoleret set ikke i strid med selvinkrimineringsforbuddet i artikel 6. Retten til ikke at udtale sig og forbuddet mod selvinkriminering indebærer således ikke en ret for tiltalte til aktivt at modvirke opklaringen af sagen.

De mere principielle overvejelser i forbindelse med lovgivningsprocessen og det forhold, at man i Danmark ikke har valgt at indføre en tilsvarende regel, har ikke betydning for tiltaltes strafansvar. Lovgiver på Færøerne foretog således efter nøje overvejelser et bevidst valg om at indføre § 16, stk. 1, 2. pkt. Selv om færdselsforholdene og antallet af uheld måtte have ændret sig, og selv om man måtte mene, at retspolitiske overvejelser taler for en ændring, kan dette ikke tillægges betydning, så længe det ikke er kommet til udtryk i en ændring af lovgivningen.

Bøden på 8.500 kr. og frakendelsestiden på 3 år er passende fastsat i overensstemmelse med forarbejderne og praksis i færdselssager. Frakendelsestiden skal regnes fra afsigelsen af landsrettens dom den 22. august 2018, hvor T var til stede, men ikke blev bedt om at aflevere sit kørekort. Den samlede sagsbehandlingstid i tre instanser vil udgøre ca. 4 år og 2 måneder, hvoraf sagen bl.a. ved en fejl har ligget stille i ca. 1 år fra Retten på Færøernes dom, indtil den blev indbragt for landsretten. Sagsbehandlingstiden kan efter omstændighederne give anledning til formildelse eller bortfald af bøden, men bør som følge af de hensyn, der begrunder reglerne om førerretsfrakendelse, ikke give anledning til at ændre på afgørelsen om ubetinget frakendelse i 3 år.

Retsgrundlag

Spirituskørsel

Af den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, fremgår bl.a.:

”§ 16. For spirituskørsel straffes den, som fører eller forsøger at føre et motordrevet køretøj efter at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen overstiger 0,20 promille, eller alkoholkoncentrationen i udåndingsluften under eller efter kørslen overstiger 0,10 mg pr. liter luft. Samme gælder for den, som har ført et motordrevet køretøj og med eller uden egen skyld er indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld eller har været eftersat af politiet, og som indenfor 6 timer efter endt kørsel har indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholindholdet i blodet i nævnte tidsrum eller senere er over 0,20 promille, eller om alkoholkoncentrationen i udåndingsluften i nævnte tidsrum eller senere er over 0,10 mg pr. liter luft. ...”

Bestemmelsen blev i det væsentligste affattet ved lagtingslov nr. 89 af 10. juni 1982. På dette tidspunkt fandt reglen i 2. pkt. dog kun anvendelse i tilfælde, hvor føreren havde ”forårsaget manddrab eller personskade”. Et af landsstyret nedsat udvalg havde oprindeligt foreslået, at bestemmelsen skulle gælde i alle tilfælde, hvor føreren ”med eller uden egen skyld har været indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld eller har været eftersøgt af politiet”. Udvalgets overvejelser fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, jf. bilag 7 til lagtingsforslag nr. 67/1981 om ændringer i den færøske færdselslov:

”At få en bestemmelse ind i den færøske færdselslov, der gør spiritusindtagelse efter kørslen strafbart, er forbundet med den samme tvivl vedrørende hovedspørgsmålene, som er fremkommet under overvejelserne i Norge, Sverige og Danmark. ...

Udvalget mener, at der på Færøerne er særlige grunde til at fastsætte bestemmelser, som i hovedtræk svarer til den norske regel i vejtrafiklovens § 22, 2. stk.

Det fremgår af oplysningerne fra anklagemyndigheden (på Færøerne) ... at problematikken er af ikke ringe omfang, når det gøres gældende, at der indtages alkohol efter kørslen. Der synes derfor faktisk at være behov for at gøre spiritusindtagelse efter kørslen strafbart.

Herudover kan der være grund til at fremhæve, at således som – særlig unge personer opfører sig i forhold til alkohol – f.eks. at alkohol ofte bliver medtaget i bilen, og at alkohol ofte er med, når man tager ud for at danse/feste, gør dette, at problemet i sager, hvor det gøres gældende, at alkohol kan indtages efter kørslen, ofte er anderledes end i Danmark. Og fordi man omgås alkohol anderledes end i Danmark, er det tit mere sandsynligt, at det anførte er sandt. Dette gør det mere vanskeligt at behandle sagerne.

Endelig må det tages med i overvejelserne, at de førere, som har været involveret i et færdselsuheld, og som flygter fra uhedsstedet uden at deltage i de tiltag/foranstaltninger, som uheldet giver anledning til, og uden at underrette politiet om uheldet, er ganske mange, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 8. I disse sager vil der ofte være mistanke om promille- eller spirituskørsel. En bestemmelse, som gør spiritusindtagelse efter kørslen strafbart, giver politiet betydelig bedre muligheder for at gøre efterforskning i disse sager.

Derfor foreslår et enigt udvalg, at der fastsættes bestemmelser, som i visse tilfælde gør spiritusindtagelse efter kørslen til en strafbar handling i sig selv.

...

Udvalget mener, at strafansvaret bør knyttes sammen med objektive kriterier og foreslår, at strafansvaret for spiritusindtagelse efter kørslen bliver knyttet (kædet) sammen med de forhold, at motorføreren med eller uden egen skyld har været indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld, eller at politiet har fulgt efter ham.

Med formuleringen ”med eller uden egen skyld har været indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld” forstås alle færdselsuheld, både solouheld og uheld, hvor et andet køretøj eller folk har været indblandet, og også andre uheld, hvor der er sket skade på anden person ejendom eller genstande.

Når bestemmelsen anvendes, mener udvalget, at når der tænkes på, hvad der er sket og hvad der er rimeligt, bør de uheld, hvor der kun er sket helt ubetydelig materiel skade, undtages, dog (således) at hvis der er skade på anden persons ejendom eller genstand, også betinget af det, at den, som har forvoldt skade, straks henvender sig til den, som har været udsat for skade. Om anvendelsen af bestemmelsen således bliver begrænset, er der overensstemmelse mellem de objektive kriterier for strafansvarets indtræden og pligten til at underrette politiet om færdselsuheldet, jf. bemærkninger til § 1, nr. 8.

Med de valgte kriterier med de nævnte begrænsninger vil udvalget mene, at bestemmelsen omfatter de tilfælde, hvor der er behov for at gøre (alkohol)indtagelse efter kørslen strafbart.

Afslutningsvis skal det nævnes, at for der kan (opstå), kræves forsæt eller uagtsomhed til, at de objektive kriterier er til stede.”

Under behandlingen i Lagtinget blev formuleringen i det oprindelige forslag om, at pågældende havde været ”indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld eller har været eftersøgt af politiet” ændret til ”har forårsaget manddrab eller personskade”.

Ved lagtingslov nr. 67 af 5. juni 1986 blev bestemmelsen ændret, således at bestemmelsen finder anvendelse i alle tilfælde, hvor føreren ”med eller uden egen skyld har været indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld eller har været eftersat af politiet”. Bestemmelsen fik herved sin nuværende ordlyd stort set svarende til den formulering, der oprindeligt blev fore-

slået i 1981. Af bemærkningerne til lovforslaget, jf. lagtingsforslag nr. 48 af 12. februar 1986, fremgår bl.a.:

”I forslaget forslås det, at personer, der har drukket i op til 6 timer efter et færdselsuheld eller en færdselsulykke i visse tilfælde straffes, som om de havde drukket før hændelsen. I den nuværende færdselslov er denne hjemmel kun tilstede, hvis bilføreren har forårsaget en færdsels- eller personskaade.

...

Hensigten med 6 timers reglen har været at forebygge og gøre det lettere at bevise spiritus- og promillekørsel. Således, som loven er formuleret i dag, har det aldrig været muligt for anklagemyndigheden at bruge 6 timers reglen, fordi et stort antal bilførere, som er sigtet/tiltalt for at have kørt spirituspåvirket, oplyser at have drukket efter hændelsen, som var årsag til sigtelsen/tiltalen om kørsel i spirituspåvirket tilstand...

...

Spørgsmålet om at straffe personer for at have drukket efter et færdselsuheld er kompliceret og bør blandt andet ses i sammenhæng med vores færdselskultur, hvor det hyppigt (ret så ofte) forekommer, at folk bruger bilen som tidsfordriv og har spiritus med sig.”

Promillegrænsen i den færøske færdselslovs § 16 er efterfølgende blevet ændret flere gange, senest ved lagtingslov nr. 49 af 11. maj 2009, hvor den nuværende promillegrænse på 0,20 blev indsat i bestemmelsen.

Forpligtelser ved færdselsuheld

Af den færøske færdselslovs § 26 fremgår bl.a.:

”§ 26. En trafikant, der med eller uden egen skyld bliver indblandet i et færdselsuheld, skal straks standse og i muligt omfang yde hjælp til personer, der kan være kommet til skade, og deltage i de foranstaltninger til sikring af færdslen, som uheldet giver anledning til. Om en anden, der er indblandet i uheldet, anmoder herom, skal pågældende opgive navn og bopæl. Samme oplysninger gives til den, på hvis ejendom eller ting der er sket skade, dersom denne anmoder herom.

...

Stk. 3. En trafikant, der med eller uden egen skyld bliver indblandet i et færdselsuheld, har pligt til straks at anmelde uheldet til politiet. Anmeldelsespligten er ikke gældende, dersom færdselsuheldet alene har medført mindreværdige skade på ting, dog undtaget skade på andres ejendom eller ting, og også betinget af, at den som har forvoldt skaden, med det samme henvender sig til den, som har været udsat for skaden.”

Bestemmelsen blev indsat ved lagtingslov nr. 89 af 10. juni 1982. Af bemærkningerne til lovforslaget, jf. bilag 7 til lagtingsforslag nr. 67/1981 om ændringer i den færøske færdselslov, fremgår bl.a.:

”Vedrørende § 26, stk. 1, skal det nævnes, at det er uklart, i hvilket omfang man er pligtig til at underrette politiet om færdselsuheldet. Der er ingen skriftlige lovforarbejder til færdselsloven, således som den blev vedtaget af Lagtinget i 1963. Men forbilledet til loven synes at have været den danske færdselslov fra 1955, som ikke har en lige så almindelig formuleret regel om anmeldelsespligten som den færøske. Efter den danske færdselslov fra 1955 er der kun anmeldelsespligt i de tilfælde, hvor der er sket skade på personer, dyr, motorkøretøjer eller andre genstande, som har en ikke ubetydelig værdi, og hvor der ingen er tilstede, der kan kræve oplysninger om navn og bopæl fra den, som har ført køretøjet, som har forvoldt skaden. Med dette i mente synes det klart, at hensigten med den færøske bestemmelse har været, at anmeldelsespligten skulle være videregående end i den danske færdselslov. Men i praksis har det ikke været opfattelsen, at der er anmeldelsespligt, hvis det kun er ens eget køretøjet, som har fået skade.

Udvalget mener, at reglerne om anmeldelsespligten bør gøres tydeligere, og det skal være en hovedregel, at politiet af færdselssikkerhedsmæssige grunde straks skal underrettes om ethvert færdselsuheld. Udvalget foreslår, at der indsættes en bestemmelse som § 26, stk. 3, hvorefter enhver, der med eller uden egen skyld bliver indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld, har pligt til straks at anmelde færdselsuheldet til politiet. Med formuleringen om enhver, der ”med eller uden egen skyld bliver indblandet i eller i øvrigt udsat for et færdselsuheld” skal som anført i bemærkningerne til § 1, nr. 4-6, forstås som alle færdselsuheld, solouheld og uheld, hvor andre køretøjer eller personer har været indblandet, og også andre uheld, hvor der er sket skade på anden persons ejendom eller genstande.

Fra hovedreglen bliver, som det er ret og rimeligt, undtaget færdselsuheld, hvor der kun er sket helt ubetydelig skade på genstande, dog hvis skade er sket på anden persons ejendom eller genstande, også betinget af, at den, som har forvoldt skaden, med det samme retter henvendelse til den, som har været udsat for skade.

Udvalget foreslår, at § 26, 1. stk. og 2. stk., skal bevares med visse ændringer i ordlyden.”

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i en række sager fastslået, at selv om retten til ikke at udtale sig og til ikke at inkriminere sig selv ikke udtrykkeligt er nævnt i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, er disse rettigheder generelt anerkendte internationale standarder og udgør centrale elementer i retten til en retfærdig rettergang. Dette indebærer, at myndigheder som udgangspunkt ikke må benytte tvang over for en person, der er anklaget for en forbrydelse, for at fremskaffe oplysninger om forbrydelsen.

Der er tale om et klart udgangspunkt, men ikke et absolut forbud, idet det ikke er enhver direkte tvang over for en anklaget, der vil udgøre en krænkelse. Menneskerettighedsdomstolen har således bl.a. i dom af 29. juni 2007 i sagerne O'Halloran og Francis mod Storbritannien (nr. 15809/02 og 25624/02) fundet, at det ikke udgjorde en krænkelse, at klagerne som registrerede ejere af biler, der blev fotograferet i en automatisk hastighedskontrol, blev pålagt at oplyse identiteten af føreren på gerningstidspunktet. I dommen, der er afsagt af domstolens Storkammer, hedder det bl.a.:

”2. *The Court's assessment*

(a) *Introduction*

43. The Court first notes that the applicants were in different factual situations. Mr O'Halloran accepted that he had been the driver on the occasion in issue, and attempted, unsuccessfully, to have that evidence excluded from his trial. He was then convicted of speeding. Mr Francis refused to give the name of the driver at the time and date referred to in his Notice of Intended Prosecution, and was convicted for the refusal. The case of Mr O'Halloran appears at first sight to resemble that in *Saunders* (cited above), in which the applicant complained of the use in criminal proceedings of evidence which, he claimed, had been obtained in breach of Article 6. Mr Francis's case, on the other hand, would seem to be more similar to the cases in *Funke* (cited above), *J.B. v. Switzerland* (no. 31827/96, ECHR 2001-III), *Heaney and McGuinness* (cited above), and *Shannon v. the United Kingdom*, (no. 6563/03, 4 October 2005), in each of which the applicant was fined for not providing information, and in each of which the Court considered the fine independently of the existence or outcome of underlying proceedings.

44. The central issue in each case, however, is whether the coercion of a person who is the subject of a charge of speeding under section 172 of the 1998 Act to make statements which incriminate him or might lead to his incrimination is compatible with Article 6 of the Convention. To the extent possible, the Court will therefore consider the two cases together.

(b) *The Court's case-law*

45. In *Funke*, the applicant was convicted for his failure to produce “papers and documents ... relating to operations of interest to [the customs] department” which they believed must exist (Article 65 of the Customs Code). The Court found that the attempt to compel the applicant himself to provide the evidence of the offences he had allegedly committed infringed his right to remain silent and not to contribute to incriminating himself (*Funke*, cited above, § 44). The Court elaborated no further on the nature of the right to remain silent and not to contribute to incriminating oneself.

46. *John Murray v. the United Kingdom* (8 February 1996, Reports 1996-I) concerned, amongst other things, the drawing of inferences from a person's silence during questioning and trial. The Court found that there was no doubt that “the right to remain silent under police questioning and the privilege against self-incrimination are generally re-

cognised international standards which lie at the heart of the notion of a fair procedure under Article 6 ... By providing the accused with protection against improper compulsion by the authorities these immunities contribute to avoiding miscarriages of justice and to securing the aims of Article 6” (see *John Murray*, cited above, § 45). The Court saw two extremes. On the one hand, it was self-evident that it was incompatible with the immunities to base a conviction solely or mainly on the accused’s silence or on a refusal to answer questions or to give evidence himself. On the other hand, the immunities could and should not prevent the accused’s silence from being taken into account in situations which clearly called for an explanation. The conclusion was that the “right to remain silent” was not absolute (*ibid.*, § 47). In discussing the degree of compulsion in the case, the Court noted that the applicant’s silence did not amount to a criminal offence or contempt of court, and that silence could not, in itself, be regarded as an indication of guilt (*ibid.*, § 48). The Court thus distinguished the case from *Funke*, where the degree of compulsion had, in effect, “destroyed the very essence of the privilege against self-incrimination” (*ibid.*, § 49).

47. The case of *Saunders* concerned the use at the applicant’s criminal trial of statements which had been obtained under legal compulsion under the Companies Act 1985. The domestic provisions required company officers to produce books and documents, to attend before inspectors and to assist inspectors in their investigation on pain of a fine or committal to prison for two years. The Court referred to the cases in *John Murray* and *Funke*, and found that the right not to incriminate oneself was primarily concerned with respecting the will of an accused person to remain silent. It did not extend to the use in criminal proceedings of material which may be obtained from the accused through the use of compulsory powers but which had an existence independent of the will of the suspect, such as breath, blood and urine samples. The Court held that the question whether the use made by the prosecution of the statements obtained from the applicant by the inspectors under compulsion amounted to an unjustifiable infringement of the right “had to be examined in the light of all the circumstances of the case”: in particular, it had to be determined whether the applicant had been subjected to compulsion to give evidence and whether the use made of the resulting testimony offended the basic principles of a fair procedure under Article 6 § 1 (see *Saunders*, cited above, §§ 67 and 69).

48. The applicant in *Serves* (cited above) was called as a witness in proceedings in which he had initially been charged as an accused, although at the date of the witness summons and the subsequent proceedings the relevant steps of the investigation had been declared void. He declined to take the oath as a witness under the Code of Criminal Procedure on the ground that evidence he might be called to give before the investigating judge would have been self-incriminating. The Court accepted that it would have been admissible for the applicant to refuse to answer questions from the judge that were likely to steer him in the direction of self-incriminating evidence, but found on the facts that the fine in the case was imposed in order to ensure that statements were truthful, rather than to force the witness to give evidence. Accordingly, the fines were imposed before a risk of self-incrimination ever arose (see *Serves*, cited above, §§ 43-47).

49. In *Heaney and McGuinness*, the applicants, who had been arrested in connection with a bombing, declined to answer questions under special legislation requiring an individual to provide a full account of his movements and actions during a specified period. They were acquitted of the substantive offence, and imprisoned for failing to give an account of their movements. After reviewing the case-law and finding Article 6 § 1

and 2 to be applicable, the Court accepted that the right to remain silent and the right not to incriminate oneself were not absolute rights. It then found, after considering the various procedural protections available, that the “degree of compulsion” imposed on the applicants, namely, a conviction and imprisonment for failing to give “a full account of [their] movements and actions during any specified period and all information in [their] possession in relation to the commission or intended commission [of specified offences]”, “in effect destroyed the very essence of their privilege against self-incrimination and their right to remain silent”. Thereafter, the Court considered that the security and public-order concerns relied on by the Government could not justify the provision (see *Heaney and McGuinness*, cited above, §§ 47-58, with reference back to § 24).

50. The applicant in *Weh v. Austria* (no. 38544/97, 8 April 2004) was fined for giving inaccurate information in reply to a request from the District Authority under the Motor Vehicles Act to disclose the name and address of the driver of his car on a particular date. Proceedings had already been opened against unknown offenders. The Court declined to rely on the earlier cases of *P., R. and H. (v. Austria)*, nos. 15135/89, 15136/89 and 15137/89, Commission decision of 5 September 1989, Decisions and Reports 62, p. 319), and it noted that the applicant had been required to do no more than state a simple fact – who had been the driver of his car – which was not in itself incriminating. The Court found that in the case before it, there was no link between the criminal proceedings which had been initiated against persons unknown and the proceedings in which the applicant was fined for giving inaccurate information (see *Weh*, cited above, §§ 32-56).

51. In *Shannon* (cited above) the applicant was required to give information to an investigator into theft and false accounting under the Proceeds of Crime (Northern Ireland) Order 1996. He did not attend an interview to give the information, and was fined. Although the applicant was acquitted in the underlying proceedings against him for false accounting and conspiracy to defraud arising from the same set of facts, the Court concluded that it was open to the applicant to complain of an interference with his right not to incriminate himself. As to a justification for the coercive measures, the Court noted that not all coercive measures gave rise to a conclusion of an unjustified interference with the right not to incriminate oneself. The Court found that neither the security context nor the available procedural protection could justify the measures in the case (see *Shannon*, cited above, §§ 26-40).

52. *Jalloh v. Germany* ([GC], no. 54810/00, ECHR 2006-IX) concerned the use of evidence in the form of drugs swallowed by the applicant, which had been obtained by the forcible administration of emetics. The Court considered the right to remain silent and the privilege against self-incrimination in the following terms:

“94. ... While Article 6 guarantees the right to a fair hearing, it does not lay down any rules on the admissibility of evidence as such, which is primarily a matter for regulation under national law (see *Schenk v. Switzerland*, 12 July 1988, §§ 45-46, Series A no. 140, and *Teixeira de Castro v. Portugal*, 9 June 1998, § 34, Reports 1998-IV).

...

100. As regards the use of evidence obtained in breach of the right to silence and the privilege against self-incrimination, the Court recalls that these are generally

recognised international standards which lie at the heart of the notion of a fair procedure under Article 6. Their rationale lies, *inter alia*, in the protection of the accused against improper compulsion by the authorities, thereby contributing to the avoidance of miscarriages of justice and to the fulfilment of the aims of Article 6. The right not to incriminate oneself, in particular, presupposes that the prosecution in a criminal case seek to prove their case against the accused without resort to evidence obtained through methods of coercion or oppression in defiance of the will of the accused (see, *inter alia*, *Saunders*, cited above, § 68; *Heaney and McGuinness*, cited above, § 40; *J.B. v. Switzerland*, no. 31827/96, § 64, ECHR 2001-III; and *Allan [v. the United Kingdom]*, no. 48539/99, § 44[, ECHR 2002-IX]).

101. In examining whether a procedure has extinguished the very essence of the privilege against self-incrimination, the Court will have regard, in particular, to the following elements: the nature and degree of the compulsion, the existence of any relevant safeguards in the procedures and the use to which any material so obtained is put (see, for example, *Tirado Ortiz and Lozano Martin v. Spain* (dec.), no. 43486/98, ECHR 1999-V; *Heaney and McGuinness*, cited above, §§ 51-55; and *Allan*, cited above, § 44).

102. The Court has consistently held, however, that the right not to incriminate oneself is primarily concerned with respecting the will of an accused person to remain silent. As commonly understood in the legal systems of the Contracting Parties to the Convention and elsewhere, it does not extend to the use in criminal proceedings of material which may be obtained from the accused through the use of compulsory powers but which has an existence independent of the will of the suspect ...

113. In the Court's view, the evidence in issue in the present case, namely, drugs hidden in the applicant's body which were obtained by the forcible administration of emetics, could be considered to fall into the category of material having an existence independent of the will of the suspect, the use of which is generally not prohibited in criminal proceedings. However, there are several elements which distinguish the present case from the examples listed in *Saunders*. Firstly, as with the impugned measures in *Funke* and *J.B. v. Switzerland*, the administration of emetics was used to retrieve real evidence in defiance of the applicant's will. Conversely, the bodily material listed in the *Saunders* case concerned material obtained by coercion for forensic examination with a view to detecting, for example, the presence of alcohol or drugs.

114. Secondly, the degree of force used in the present case differs significantly from the degree of compulsion normally required to obtain the types of material referred to in the *Saunders* case. To obtain such material, a defendant is requested to endure passively a minor interference with his physical integrity (for example when blood or hair samples or bodily tissue are taken). Even if the defendant's active participation is required, it can be seen from *Saunders* that this concerns material produced by the normal functioning of the body (such as, for example, breath, urine or voice samples). In contrast, compelling the applicant in the instant case to regurgitate the evidence sought required the forcible introduction of a tube through his nose and the administration of a substance so as to provoke a

pathological reaction in his body. As noted earlier, this procedure was not without risk to the applicant's health.

115. Thirdly, the evidence in the present case was obtained by means of a procedure which violated Article 3. The procedure used in the applicant's case is in striking contrast to procedures for obtaining, for example, a breath test or a blood sample. Procedures of the latter kind do not, unless in exceptional circumstances, attain the minimum level of severity so as to contravene Article 3. Moreover, though constituting an interference with the suspect's right to respect for private life, these procedures are, in general, justified under Article 8 § 2 as being necessary for the prevention of criminal offences (see, *inter alia*, *Tirado Ortiz and Lozano Martin*, cited above).

116. ... [T]he principle against self-incrimination is applicable to the present proceedings.

117. In order to determine whether the applicant's right not to incriminate himself has been violated, the Court will have regard, in turn, to the following factors: the nature and degree of compulsion used to obtain the evidence; the weight of the public interest in the investigation and punishment of the offence in issue; the existence of any relevant safeguards in the procedure; and the use to which any material so obtained is put."

(c) *The Court's assessment*

53. The applicants contended that the right to remain silent and the right not to incriminate oneself are absolute rights and that to apply any form of direct compulsion to require an accused person to make incriminatory statements against his will of itself destroys the very essence of that right. The Court is unable to accept this. It is true, as pointed out by the applicants, that in all the cases to date in which "direct compulsion" was applied to require an actual or potential suspect to provide information which contributed, or might have contributed, to his conviction, the Court has found a violation of the applicant's privilege against self-incrimination. It does not, however, follow that any direct compulsion will automatically result in a violation. While the right to a fair trial under Article 6 is an unqualified right, what constitutes a fair trial cannot be the subject of a single unvarying rule but must depend on the circumstances of the particular case. This was confirmed in the specific context of the right to remain silent in *Heaney and McGuinness* and, more recently, in the Court's judgment in *Jalloh*, in which the Court identified the factors to which it would have regard in determining whether the applicant's privilege against self-incrimination had been violated.

54. The applicants maintained that the *Jalloh* case was distinguishable from the present in that it concerned not the obtaining by compulsion of incriminatory statements but rather the use of "real" evidence of the kind indicated in *Saunders* such as breath, blood and urine samples and thus was an exception to the general rule laid down in that judgment. The Court accepts that the factual circumstances of *Jalloh* were very different from the present case. It is nevertheless unpersuaded by the applicants' argument. Even if a clear distinction could be drawn in every case between the use of compulsion to obtain incriminatory statements on the one hand and "real" evidence of an incriminatory nature on the other, the Court observes that the *Jalloh* case was not treated as one falling

within the “real” evidence exception in *Saunders*; on the contrary, the Court held that the case was to be treated as one of self-incrimination according to the broader meaning given to that term in *Funke* and *J.B. v. Switzerland* to encompass cases in which coercion to hand over incriminatory evidence was in issue (see *Jalloh*, cited above, §§ 113-16).

55. In the light of the principles contained in its *Jalloh* judgment, and in order to determine whether the essence of the applicants’ right to remain silent and privilege against self-incrimination was infringed, the Court will focus on the nature and degree of compulsion used to obtain the evidence, the existence of any relevant safeguards in the procedure, and the use to which any material so obtained was put.

56. The nature and degree of the compulsion used to obtain the evidence in the case of Mr O’Halloran, or to attempt to obtain the evidence in the case of Mr Francis, were set out in the Notice of Intended Prosecution each applicant received. They were informed that, as registered keepers of their vehicles, they were required to provide the full name and address of the driver at the time and on the occasion specified. They were each informed that failure to provide the information was a criminal offence under section 172 of the Road Traffic Act 1988. The penalty for failure by the applicants to give information was a fine of up to GBP 1,000, and disqualification from driving or an endorsement of three penalty points on their driving licence.

57. The Court accepts that the compulsion was of a direct nature, as was the compulsion in other cases in which fines were threatened or imposed for failure to provide information. In the present case, the compulsion was imposed in the context of section 172 of the Road Traffic Act, which imposes a specific duty on the registered keeper of a vehicle to give information about the driver of the vehicle in certain circumstances. The Court notes that, although both the compulsion and the underlying offences were “criminal” in nature, the compulsion flowed from the fact, as Lord Bingham expressed it in the Privy Council in the case of *Brown v. Stott* (see paragraph 31 above), that “[a]ll who own or drive motor cars know that by doing so they subject themselves to a regulatory regime. This regime is imposed not because owning or driving cars is a privilege or indulgence granted by the State but because the possession and use of cars (like, for example, shotguns ...) are recognised to have the potential to cause grave injury”. Those who choose to keep and drive motor cars can be taken to have accepted certain responsibilities and obligations as part of the regulatory regime relating to motor vehicles, and in the legal framework of the United Kingdom these responsibilities include the obligation, in the event of suspected commission of road-traffic offences, to inform the authorities of the identity of the driver on that occasion.

58. A further aspect of the compulsion applied in the present cases is the limited nature of the inquiry which the police were authorised to undertake. Section 172(2)(a) applies only where the driver of the vehicle is alleged to have committed a relevant offence, and authorises the police to require information only “as to the identity of the driver”. The information is thus markedly more restricted than in previous cases, in which applicants have been subjected to statutory powers requiring production of “papers and documents of any kind relating to operations of interest to [the] department” (see *Funke*, cited above, § 30), or of “documents, etc., which might be relevant for the assessment of taxes” (see *J.B. v. Switzerland*, cited above, § 39). In *Heaney and McGuinness* the applicants were required to give a “full account of [their] movements and actions during any

specified period” (cited above, § 24), and in *Shannon*, information could be sought (with only a limited legal professional privilege restriction) on any matter which appeared to the investigator to relate to the investigation (see reference at § 23 of *Shannon*, cited above). The information requested of the applicant in *Weh* was limited, as in the present case, to “information as to who had driven a certain motor vehicle ... at a certain time ...” (see *Weh*, cited above, § 24). The Court found no violation of Article 6 in that case on the ground that no proceedings were pending or anticipated against him. It noted that the requirement to state a simple fact – who had been the driver of the car – was not in itself incriminating (*ibid.*, §§ 53-54). Further, as Lord Bingham noted in *Brown v. Stott* (paragraph 31 above), section 172 does not sanction prolonged questioning about facts alleged to give rise to criminal offences, and the penalty for declining to answer is “moderate and non-custodial”.

59. The Court referred in *Jalloh* to the existence of relevant safeguards in the procedure. In cases where the coercive measures of section 172 of the 1988 Act are applied, the Court notes that by section 172(4), no offence is committed under section 172(2)(a) if the keeper of the vehicle shows that he did not know and could not with reasonable diligence have known who the driver of the vehicle was. The offence is thus not one of strict liability, and the risk of unreliable admissions is negligible.

60. As to the use to which the statements were put, Mr O’Halloran’s statement that he was the driver of his car was admissible as evidence of that fact by virtue of section 12(1) of the Road Traffic Offenders Act 1988 (see paragraph 27 above), and he was duly convicted of speeding. At his trial, he attempted to challenge the admission of the statement under sections 76 and 78 of the Police and Criminal Evidence Act 1984, although the challenge was unsuccessful. It remained for the prosecution to prove the offence beyond reasonable doubt in ordinary proceedings, including protection against the use of unreliable evidence and evidence obtained by oppression or other improper means (but not including a challenge to the admissibility of the statement under section 172), and the defendant could give evidence and call witnesses if he wished. Again, as noted in the case of *Brown v. Stott*, the identity of the driver is only one element in the offence of speeding, and there is no question of a conviction arising in the underlying proceedings in respect solely of the information obtained as a result of section 172(2)(a).

61. As Mr Francis refused to make a statement, it could not be used in the underlying proceedings, and indeed the underlying proceedings were never pursued. The question of the use of the statements in criminal proceedings did not arise, as his refusal to make a statement was not used as evidence: it constituted the offence itself (see *Allen v. the United Kingdom* (dec.), no. 76574/01, ECHR 2002-VIII).

62. Having regard to all the circumstances of the case, including the special nature of the regulatory regime in issue and the limited nature of the information sought by a notice under section 172 of the Road Traffic Act 1988, the Court considers that the essence of the applicants’ right to remain silent and their privilege against self-incrimination has not been destroyed.

63. Accordingly, there has been no violation of Article 6 § 1 of the Convention.”

Dommen er fulgt op af Menneskerettighedsdomstolens dom af 10. januar 2008 i sagerne Lückof og Spanner mod Østrig (nr. 58452/00 og 61920/00), hvor to bilejere ligeledes var blevet pålagt at afgive oplysninger om føreren i forbindelse med en hastighedskontrol. Domstolen fandt, at der ikke var grundlag for at komme til et andet resultat end i sagerne O'Halloran og Francis mod Storbritannien.

Højesterets begrundelse og resultat

T er ved landsrettens dom idømt en bøde på 8.500 kr. og frataget førerretten i 3 år for overtrædelse af den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., § 23, stk. 1, og § 26, stk. 1 og 3, ved den 5. april 2015 at have påkørt en fodgænger og forladt uheldsstedet uden straks at standse og yde hjælp til tilskadekomne og uden at anmelde uheldet til politiet samt inden for et tidsrum på 6 timer efter kørselens afslutning at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet oversteg 0,20 promille.

Sagen angår i første række, om landsretten har anvendt bestemmelserne i § 16, stk. 1, 2. pkt., om spirituskørsel og § 26, stk. 1 og 3, om hjælpe- og anmeldelsespligt forkert. I anden række angår sagen, om § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 3, og den idømte straf er forenelig med forbuddet mod selvinkriminering, jf. artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Sagen angår endvidere strafudmålingen, herunder om bøden og frakendelsestiden bør nedsættes eller bortfalde som følge af lang sagsbehandlingstid.

Retsanvendelsen

Det fremgår af Retten på Færøernes afgørelse af skyldsspørgsmålet, som landsretten tiltrådte, at T påkørte C som beskrevet i anklageskriftet, og at der var tale om et sammenstød af en ikke ubetydelig styrke. Det fremgår videre, at han inden for et tidsrum på 6 timer efter kørselens afslutning indtog alkohol med den følge, at hans alkoholpromille var 1,39. Efter As forklaring om, at T var bange for, at han havde ramt noget, som han ikke vidste, hvad var, sammenholdt med Ts adfærd efter sammenstødet, fandt retten, at han havde anledning til at anmelde sammenstødet til politiet, også selv om han forgæves havde ledt efter spor efter sammenstødet.

T har anført, at han ikke var klar over, at han havde ramt en fodgænger, og at han overholdt sine forpligtelser efter § 26, stk. 1 og 3, idet han straks henvendte sig til andre personer for at

finde ud af, hvad der var sket. Han gennemsøgte uheldsstedet uden at finde spor efter en skade og forlod således gerningsstedet i god tro om, at der ikke var sket noget færdselsuheld.

Højesteret finder, at det anførte reelt angår landsrettens vægtning af beviserne i sagen, hvilket ikke kan prøves af Højesteret, jf. den færøske retsplejelovs § 966, stk. 4, jf. § 943, § 945, stk. 1, nr. 3, og § 963, stk. 1, nr. 1, modsætningsvis. Højesteret har således ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering af, at T har overtrådt bestemmelserne i den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., og § 26, stk. 1 og 3.

Forbuddet mod selvinkriminering

T har anført, at den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med § 26, stk. 3, er i strid med forbuddet mod selvinkriminering, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 6, og derfor ikke kan føre til domfældelse i sagen.

Højesteret bemærker, at det forbud mod selvinkriminering, der følger af artikel 6, efter Menneskerettighedsdomstolens praksis ikke er et absolut forbud, idet det ikke er enhver direkte tvang anvendt over for en anklaget for en forbrydelse med henblik på at fremskaffe oplysninger om forbrydelsen, der vil udgøre en krænkelse. Ved vurderingen af, om anvendelsen af direkte tvang over for en anklaget, udgør en krænkelse, skal der lægges vægt på karakteren og omfanget af den anvendte tvang for at fremskaffe beviser, eksistensen af relevante retssikkerhedsgarantier i processen og anvendelsen af det tilvejebragte materiale, jf. præmis 55 i dom af 29. juni 2007 i sagerne O'Halloran og Francis mod Storbritannien (nr. 15809/02 og 25624/02).

Bestemmelsen i den færøske færdselslovs § 26, stk. 3, er begrundet i det ansvar, det indebærer at være fører af et motorkøretøj, der kan forvolde betydelig skade, og indebærer en pligt for føreren til at anmelde færdselsuheld til politiet. En lignende bestemmelse findes i den danske færdselslov og efter det oplyste også i en række andre lande. Der er herved tale om direkte tvang, og undladelse af at opfylde anmeldelsespligten straffes efter praksis med en bøde. Bestemmelsen i § 26, stk. 3, indebærer kun en pligt til at anmelde færdselsuheldet til politiet, men ikke en pligt til at give nærmere oplysninger om uheldet og om førerens egen rolle heri. Politiet skal således fortsat foretage en efterforskning af, om der er grundlag for strafferetlig forfølgning af føreren, ligesom føreren ved en sådan eventuel strafferetlig forfølgning har

mulighed for at nægte sig skyldig i at have begået et strafbart forhold med den følge, at det påhviler anklagemyndigheden i retten at føre bevis for et eventuelt strafansvar.

Højesteret finder på denne baggrund, at det forhold, at T er fundet skyldig i overtrædelse af bestemmelsen i § 26, stk. 3, i den færøske færdselslov, ikke kan anses for at være i strid med forbuddet mod selvinkriminering, jf. Menneskerettighedsdomstolens praksis herom.

Efter den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., er indtagelse af spiritus i et tidsrum på 6 timer efter afslutningen af en kørsel, hvor der er sket et færdselsuheld, selvstændigt kriminaliseret (6 timers-reglen). Det fremgår af det oprindelige forslag til affattelse af § 16, stk. 1, 2. pkt., at der er overensstemmelse mellem det objektive kriterium (færdselsuheld) for anvendelse af denne bestemmelse og bestemmelsen i § 26, stk. 3, om pligten til at underrette politiet om færdselsuheld, jf. bilag 7 til lagtingsforslag nr. 67/1981, som siden i det væsentlige er gennemført ved lagtingslov nr. 67 af 5. juni 1986. I begge tilfælde undtages situationer, hvor der kun er sket helt ubetydelig materiel skade; dog at man skal underrette tredjemand, hvis ejendom måtte være beskadiget. Selv om anvendelse af § 16, stk. 1, 2. pkt., således forudsætter, at der foreligger en situation, hvor der er pligt til at underrette politiet om færdselsuheldet, er anvendelse af 6 timers-reglen uafhængig af, om politiet rent faktisk underrettes.

Højesteret finder derfor, at bestemmelsen i den færøske færdselslovs § 16, stk. 1, 2. pkt., hverken isoleret eller set i sammenhæng med § 26, stk. 3, er i strid med forbuddet mod selvinkriminering i Menneskerettighedskonventionens artikel 6.

Det kan heller ikke føre til frifindelse for overtrædelse af § 16, stk. 1, 2. pkt., at forholdene på Færøerne måtte have ændret sig siden 1986, eller at der ikke findes en tilsvarende bestemmelse i den danske færdselslov, når Lagtinget ikke har fundet anledning til at ændre eller ophæve bestemmelsen.

Strafudmålingen

Højesteret tiltræder, at bøden er fastsat til 8.500 kr., og at frakendelsestiden er fastsat til 3 år. Højesteret finder imidlertid, at der som følge af den lange sagsbehandlingstid bør ske nedsættelse af bøden.

T blev den 5. april 2015 sigtet for de omhandlede færdselslovsovertrædelser. Tiltale blev rejst den 11. august 2016, og den 3. marts 2017 afsagde Retten på Færøerne dom. Den 9. marts 2017 ankede T dommen, men ved en fejl blev sagen først fremsendt til landsretten den 29. marts 2018.

Højesteret finder, at sagsbehandlingstiden i så væsentligt omfang har oversteget det rimelige, at T bør kompenseres herfor. Kompensationen ydes på den måde, at bøden nedsættes med 5.000 kr. og halvdelen af det resterende beløb, hvorefter bøden fastsættes til 1.750 kr., og ved at statskassen skal betale sagens omkostninger for alle tre instanser.

I betragtning af de hensyn, som begrundet den færøske færdselslovs regler om frakendelse af førerretten, finder Højesteret, at den lange sagsbehandlingstid ikke udgør tilstrækkeligt grundlag for at ændre afgørelsen om ubetinget frakendelse af førerretten i 3 år. I overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand regnes frakendelsestiden fra landsrettens dom af 22. august 2018.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at bøden nedsættes til 1.750 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 6 dage.

Frakendelsestiden på 3 år regnes fra den 22. august 2018.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Retten på Færøerne, landsretten og Højesteret.

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 22. august 2018 af Østre Landsrets 5. afdeling
(landsdommerne Ulla Langholz, Finn Morten Andersen og Peter Mørk Thomsen).

5. afd. nr. S-1005-18:

Anklagemyndigheden

mod

T

(født den ... 1965)

(advokat Christian F. Andreasen, besk.)

Færøernes Rets dom af 3. marts 2017 (1-448/2016) er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og vidnerne C, B og A.

Der er endvidere afgivet forklaring af vidnet politiassistent .

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han skulle på Landssygehuset for at hente noget blodtryksmedicin, som han skal tage hver dag. Han havde det ikke dårligt, selvom han ville hente medicin midt om natten. Hans bil, som nu er afhændet, var 20 år gammel og var ikke egnet til at køre til Torshavn i. Derfor ville han bede B om at køre. Da han ville drikke øl på turen til Torshavn, ville han køre sin bil hjem igen. På vej tilbage, hvor han kørte med en

hastighed på 30 km/t. på den smalle vej, kom der en modkørende bil, så han trak lidt til højre mod de parkerede biler for at give plads. Han mærkede da, at noget ramte sidespejlet. Han kunne ikke standse på grund af den modkørende og kørte derfor de knapt 200 m hjem og gik tilbage for at se, om der var sket noget. Han så, at sidespejlet på hans bil var slået itu. Han mente, at han måtte have ramt en bil og gik tilbage, men han og A, som han havde hentet, kunne ikke se skader på nogen af de parkerede biler mellem nr. ... og nr. ... på , hvor A bor. Han hverken hørte eller så nogen mennesker. Han overvejede ikke at ringe til politiet, idet han gik ud fra, at spejlet havde ramt en bil, uden at der var sket skade på den anden bil. Han fik ikke den tanke, at han kunne have ramt en person. Han havde ikke drukket, men drak først under turen til Landssygehuset. Han havde dengang en bruttoindtægt på 11.200 kr. i form af bistandshjælp.

Om sine personlige forhold har tiltalte forklaret, at han nu arbejder som kunstmaler og spiller musik. Han er fortsat på bistandshjælp. Han er ugift og bor i eget hus.

Vidnet C har supplerende forklaret blandt andet, at hun den pågældende dag var iført en rød uldfrakke. Hun gik på den smalle vej, hvor kun to biler kan passere hinanden. Da hun hørte en bil komme bagfra, trak hun ind mod de parkerede biler. Da bilen passerede hende, blev hun ramt på armen og faldt ind over den parkerede bil og rev i den forbindelse sidespejlet på den parkerede bil af. Hun husker ikke, om hun råbte noget. Det tror hun dog ikke. Hun så bremselygterne lyse på bilen, hvorefter den fortsatte sin kørsel. Hun satte sig på en trappe for at komme til sig selv, hvorefter hun fortsatte op mod sin svigermors hus. Hun så bilens spejl ligge på vejen et par meter efter, hvor hun blev ramt. Det var belyst af en gadelygte, og hun lod det ligge. Hun ringede til politiet, medens hun gik. Hun så eller hørte ikke andre. Hun var på skadestuen dagen efter, hvor det blev konstateret, at hun ikke havde nogen brud.

Vidnet B har supplerende forklaret blandt andet, at han kender tiltalte. De er fjernt i familie og har en fælles interesse for musik. Tiltalte havde ikke drukket, inden de kørte til Torshavn. Tiltalte virkede ikke unormal på turen, men de talte ikke meget sammen. Tiltalte fortalte ikke, hvad der var sket. Han fandt to tomme øldåser i sin bil dagen efter. Det fik han først at vide, da han ringede til tiltalte dagen efter, fordi han til sin store overraskelse var blevet ringet op af politiet. Det er korrekt som gengivet i dommen, at tiltaltes bil stod parkeret på i nærheden af nr. ..., og tiltalte stod ud for , da vidnet samlede ham op for at

køre ham til Torshavn. Inden de kørte til Torshavn, kørte tiltalte sin bil hjem. Vidnet bemærkede ikke, at sidespejlet var gået itu.

Vidnet A har supplerende forklaret blandt andet, at han bor på _____ Han sad med nogle venner og drak, da tiltalte dukkede op, og han gik udenfor sammen med tiltalte, og de gik i retning mod tiltaltes bopæl. Han husker ikke, hvor langt de gik, men de ledte efter noget. Han var dengang beruset, og han kan ikke huske nærmere i dag. Han tror ikke, at han så tiltales bil. Han husker ikke, om han overvejede at ringe til politiet. Han husker ikke, at tiltalte ”fremstod som værende meget bange. Hans ansigtsudtryk var ikke som det plejede... T udtalte ”eg have gjort okkurt heilt galid/jeg har gjort noget helt galt.””, men når det står i afhøringsrapporten, så må det passe.

Vidnet politiassistent _____ har forklaret, at han kørte til Fuglefjord sammen med en kollega, hvor de ledte efter en varebil med registreringsnummer De fandt den med de skader, som fremgår af de fotos, der indgår i sagen. På grund af skaderne, går han ud fra, at spejlet har ramt sideruden med en vis styrke, som han dog ikke nærmere kan fastslå. Hans kollega bankede på døren til tiltaltes bopæl og fik kontakt med tiltalte, som bad dem komme indenfor. Han virkede forskrækket eller overrasket. De skønnede, at tiltalte var påvirket af spiritus, hvilket en udåndingsprøve bekræftede. De fortalte, at der var sket et færdselsuheld, og at bilisten var mistænkt for at være rømmet fra stedet. Tiltalte afviste at være rømmet, idet han fortalte, at han var kørt tilbage, og at han havde ledt sammen med en anden, som han havde henvendt sig til i et hus, hvor der var lys. Han blev anholdt og kørt til Torshavn med henblik på en blodprøve, da der næsten var gået 6 timer siden kørslen. Det er vidnet, som har optaget fotos af forurettede med de skader, hun pådrog sig. Der var ikke skader på jakken, men alene afsmitning.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten findes tiltalte af de grunde, der er anført i dommen, skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Landsretten finder, at bestemmelsen i færdselslovens § 26, stk. 3, ikke indebærer selvinkriminering i et omfang, der er i strid med Menneskerettighedskonventionen.

Straffen findes passende.

Det tiltrædes, at tiltalte er frakendt førerretten som sket.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Færøernes Rets dom i sagen mod T stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

DOM

afsagt den 3. marts 2017

Retten nr. 1-448/2016

Politiets nr. 5600-96111-00006-15

Anklagemyndigheden

mod

T

født maj 1965

boende ...

Anklageskrift fra Landfogeden på Færøerne er modtaget den 11. august 2016.

T er tiltalt for overtrædelse af

færdselslovens § 16, stk. 1, § 23, stk. 1 samt § 26, stk. 1 og stk. 3 - ved den 5. april 2015 ca. kl. 02.50 i Fuglafjørður at have ført varebil ... ad efter at have indtaget spiritus eller ved inden 6 timer efter kørselens afslutning at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen oversteg 0,20 promille, og uden at udvise den fornødne agtpågivenhed samt ved kørslen at have påkørt fodgænger C med personskade til følge, hvorefter tiltalte forlod uheldsstedet uden straks at standse og yde hjælp til tilskadekomne og uden at anmelde uheldet til politiet.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om frihedsstraf.

Anklagemyndigheden har påstået, at tiltalte skal frakendes retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, dog ikke knallert, og at frakendelsen skal ske ubetinget, jf. færdselslovens § 59.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der blev afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne C, A og B.

Forklaringerne er gengivet i retsbogen.

Der blev den 5. april 2015 kl. 08.54 taget en blodprøve fra tiltalte. I blodprøven blev der fundet en mindsteværdi på 1,39 promille alkohol.

Tiltaltes kørekort har efter det oplyste ikke været inddraget af politiet i anledning af sagen.

Tiltalte er ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

Retten's begrundelse og afgørelse:

På baggrund af de afgivne forklaringer og oplysningerne om, at højre sidespejl på tiltaltes bil blev ødelagt og de fremlagte fotos lægges til grund, at tiltalte påkørte C som beskrevet i anklageskriftet.

Det lægges endvidere efter tiltaltes egen forklaring, der støttes af vidneforklaringen afgivet af B, til grund, at han indenfor et tidsrum på 6 timer efter kørsels afslutning indtog alkohol, og at tiltaltes alkoholpromille som følge deraf kom op på 1,39.

Under hensyn til, at sidespejlet på tiltaltes bil blev helt ødelagt og delvis knækkede af, finder retten det bevist, at der var tale om et sammenstød af en ikke ubetydelig styrke.

Efter vidneforklaringen afgivet af A om, at tiltalte var bange for at han havde ramt noget, som han ikke vidste hvad var, sammenholdt med tiltaltes adfærd efter sammenstødet, finder retten, at tiltalte havde anledning til at anmelde sammenstødet til politiet, også selvom han forgæves havde ledt efter spor efter sammenstødet.

Det er derfor bevist, at tiltalte har overtrådt færdselslovens § 23, stk. 1, § 26, stk. 1 og 3, og § 16, stk. 1, 2. punktum.

Straffen fastsættes til en bøde på 8.500 kr., jf. færdselslovens § 58, jf. § 16, stk. 1, og § 58 a, stk. 1, jf. § 23, stk. 1 og § 26, stk. 1 og 3.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

Tiltalte fratages retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, dog ikke knallert, i 3 år fra endelig dom, jf. færdselslovens § 59, jf. § 59b.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, T, straffes med en bøde på 8.500 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

Tiltalte fratages retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, dog ikke knallert, i 3 år fra endelig dom.

Tiltalte betaler sagens omkostninger.

Peter Flügge
sorenskriver

/tt.